

Cykl wykładów polsko-ukraińskich
w Zamku Królewskim w Warszawie
– Muzeum w latach 2013-2014

Polska Ukraina Europa

Dziedzictwo i przyszłość

Podsumowanie

Organizatorzy

Patronat

Ambasador Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej
Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie

Partner cyklu

Patronat medialny

Od października 2013 r. do grudnia 2014 r. w salach Zamku Królewskiego w Warszawie - Muzeum odbyło się 18 otwartych spotkań poświęconych relacjom Polski z naszym wschodnim sąsiadem – Ukrainą. Cykl *Polska – Ukraina – Europa. Dziedzictwo i przyszłość* powstał we współpracy z Polskim oraz Ukraińskim PEN Clubem. Projekt objęli patronatem: JE Markijan Malskyj, ówczesny Ambasador Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz JE Henryk Litwin, Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie.

Propozycje wykładowe obejmowały zarówno tematy historyczno-kulturowe, jak i społeczno-polityczne. Odwotywaliśmy się nie tylko do relacji polsko-ukraińskich na przestrzeni wieków, lecz również do bieżących wydarzeń w Kijowie oraz działań wojennych na wschodzie Ukrainy. Do wygłoszenia wykładów zapraszaliśmy specjalistów polskich i ukraińskich, w tym wybitnych znawców tematyki, historyków, naukowców, polityków czy publicystów. Projekt jest już czwartym zorganizowanym przez Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum cyklem wykładowym po debatach polsko-litewskich, polsko-niemieckich i polsko-rosyjskich.

Opis projektu

Plakat
promujący cykl

Uroczysta inauguracja odbyła się 10 października 2013 r. w Sali Wielkiej. Spotkanie otworzył dyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum prof. Andrzej Rottermund. Wykład *Polska, Ukraina, Europa - między wyobraźnią a rzeczywistością* wygłosił Mykoła Riabczuk, wiceprezes Ukraińskiego PEN Clubu (obecny prezes), krytyk literacki, politolog, eseista i publicysta, laureat nagrody POLKFUL Foundation za działanie na rzecz dobrych stosunków polsko-ukraińskich, a także Nagrody Pojednania Polsko-Ukraińskiego, współpracownik Centrum Studiów Europejskich Akademii Kijowsko-Mohylańskiej oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

Wykład inauguracyjny Mykoły Riabczuka
10.10.2013 r. w Sali Wielkiej; fot. A. Ring

Słowo wstępne wygłosił Adam Pomorski, prezes Polskiego PEN Clubu; tłumacz poezji i prozy angielskiej, białoruskiej, niemieckiej, rosyjskiej oraz ukraińskiej, eseista, historyk idei. Autor obszernej autorskiej antologii: *In memoriam. Od Łesi Ukrainki do Bohdana-Ihora Antonycza: Antologia poezji ukraińskiej*.

Kolejne spotkania w 2013 r. odbywały się w Sali Koncertowej Zamku Królewskiego w Warszawie i cieszyły się dużym zainteresowaniem słuchaczy. Bogumiła Berdychowska, publicystka kwartalnika „Więź”, wygłosiła wykład pt. *Ukraińskie sprawy „Kultury”*, podejmując temat dziedzictwa Instytutu Literackiego, a zwłaszcza Jerzego Giedroycia i Bohdana Osadcuka. Natomiast w listopadzie wysłuchaliśmy prelekcji prof. Jurija Szapowała z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie na temat pracy polsko-ukraińskiej grupy roboczej, badającej i publikującej nieznane dotąd dokumenty z polskich i ukraińskich archiwów służb specjalnych.

Wykładowi prof. Jurija Szapowała towarzyszyła wystawa plaszowa *Wielki Głód na Ukrainie 1932-1933* zorganizowana przy współudziale Ambasady Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej. Do przygotowania ekspozycji wykorzystano m.in. dokumentację archiwalną odtajnioną przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy.

*Ulotka i plakat wystawy
„Wielki Głód na Ukrainie 1932-1933”*

Publiczność miała okazję uczestniczyć również w ożywionych debatach na temat perspektyw Ukrainy w kontekście bieżących działań politycznych. Do wygłoszenia prelekcji na temat drogi Ukrainy do stowarzyszenia z Unią Europejską zaprosiliśmy dra Przemysława Żurawskiego vel Grajewskiego z Wydziału Stosunków Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego. W grudniu 2013 r. obszerną relację z kijowskiego Majdanu przedstawił prof. Jarosław Hrycak, dyrektor Instytutu Badań Naukowych Uniwersytetu Lwowskiego, kierownik Katedry Historii Ukrainy na Ukraińskim Uniwersytecie Katolickim we Lwowie. W styczniu 2014 r. z wykładem *Ile Ukrain zmieści się na Majdanie? Polityka a społeczeństwo* wystąpił poseł do Parlamentu Europejskiego Paweł Kowal. Natomiast trudną sytuację na wschodzie Ukrainy w maju 2014 r. omówił dr Andrij Portnow z Uniwersytetu Humboldta w Berlinie.

*Od lewej: wykład Pawła Kowala 30.01.2014
oraz wykład Oli Hnatiuk 27.02.2014; fot. L. Sandzewicz*

W marcu 2014 roku gościliśmy prof. Myrosława Marynowycza, religioznawcę, dziennikarza, tłumacza, prezesa Ukraińskiego PEN Clubu, prorektora Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie, który wygłosił wykład *Ukraina chrześcijańska: stare schematy i nowe wyzwania*.

W trakcie trwania cyklu nie zabrakło także tematów literackich: o współczesnej literaturze ukraińskiej opowiedział Ołeksandr Bojczenko, krytyk literacki, felietonista, tłumacz. Natomiast 14 marca 2014 r. goście uczestniczyli w uroczystym wieczorze poezji ukraińskiej dedykowanym Tarasowi Szewczenko w 200. rocznicę urodzin. Wiersze współczesnych poetów ukraińskich w przekładzie Adama Pomorskiego czytali: Teresa Budzisz-Krzyżanowska i Jerzy Radziwiłowicz.

Twórczość ukraińskiego poety narodowego w wykładzie *Taras Szewczenko: narodziny wieszcz* przybliżył słuchaczom prof. George G. Grabowicz, ukraiński historyk literatury z Uniwersytetu Harvarda w USA.

George G. Grabowicz 17.06.2014 r.

fol. A. Ring

W gronie wykładowców cyklu *Polska-Ukraina-Europa. Dziedzictwo i przyszłość* znaleźli się również: dr hab. Ola Hnatiuk, wykładowca Akademii Kijowsko-Mohylańskiej oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Danuta Sosnowska z Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, prof. Natalia Jakowenko z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, dr hab. Anna Lewicka-Morawska, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dr Gerhard Gnauck, historyk i politolog, korespondent dziennika "Die Welt" w Polsce i na Ukrainie.

Imprezą towarzyszącą cyklowi był uroczysty koncert *Ukraina – Polska* zorganizowany w dniu 26 września 2014 r. w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego przy współudziale Związku Kompozytorów Polskich oraz Stowarzyszenia Neoarte.

Wystąpiły zespoły młodych muzyków: Neoquartet z Gdańska oraz Ensemble Nostri Temporis z Ukrainy. Słowo wstępne wygłosili: Roman Rewakowicz oraz Bohdan Sehin. O muzyce opowiedziała Monika Pasiecznik. Wydarzenie było jednocześnie imprezą towarzyszącą 57. Międzynarodowemu Festiwalowi Muzyki Współczesnej *Warszawska Jesień* oraz zwiastunem III. Festiwalu Neoarte w Gdańsku. Koncert został dofinansowany przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS.

Koncert Ukraina-Polska 26.09.2014

fol. A. Ring

Projekt zwieńczony został wykładem prof. Bohdana Cywińskiego *Języki, wiary i polityczne losy w kształtowaniu się tożsamości narodowych w Europie Wschodniej* w dniu 9 grudnia 2014 r.

Cykl w internecie

Oprócz tradycyjnych form dotarcia do słuchaczy, takich jak drukowane zaproszenia, plakaty, czy ulotki, korzystaliśmy z możliwości, jakie współcześnie daje internet. Zapowiedzi wszystkich spotkań ukazywały się nie tylko na stronie Zamku Królewskiego w Warszawie - Muzeum i zamkowym facebooku, ale również m. in. na stronach i portalach społecznościowych naszych patronów medialnych: Nowej Europy Wschodniej oraz New Eastern Europe w angielskiej wersji językowej.

The screenshot shows the website 'New Eastern Europe' in a Mozilla Firefox browser. The page title is 'Ukraine on the Road to the Association Agreement'. The main content area features an article dated 2013-11-04 titled 'Ukraine on the Road to the Association Agreement'. The author is Przemysław Żurawski vel Grajewski. The article text invites readers to a lecture at the Warsaw Royal Castle on November 14th, 2013, at 17:00. The lecture is titled 'Ukraine on the Road to Association Agreement with the EU'. The lecture will be given by Przemysław Żurawski vel Grajewski from the department of Political Science and International Relations at Łódź University. A link is provided to learn more: http://www.zamek-krolewski.pl/edukacja/wyklady/cykl-wykladow-polska-ukraina-europa-dziedzictwo-i-przyszlosc/Ukraiński_krag_kultury. The website also has a sidebar with 'Articles and Commentary' and a 'NEWSLETTER' sign-up form.

Zapowiedź wykładu Przemysława Żurawskiego vel Grajewskiego na stronie www.neweasterneurope.eu

The screenshot shows the website 'debaty.org.pl' in a Mozilla Firefox browser. The page title is 'ZNAJDŹ OTWARTE DEBATY, KONFERENCJE, SEMINARIA W POLSCE'. The main content area features a lecture announcement titled 'WYKŁAD: Ile Ukrain zmieści się na Majdanie?'. The lecture is scheduled for 30.01.2014 at 17:00 in the Sala Koncertowa Zamku Królewskiego w Warszawie. The organizer is Zamek Królewski w Warszawie, Polski PEN Club, and Ukraiński Pen Club oraz Kolegium Europy Wschodniej. The lecture is free of charge. A registration link is provided: [REJESTRACJA](#). The website also has a sidebar with 'ZAMKNI' and 'WSTECZ' buttons.

Informacje o wykładach można było znaleźć także na innych stronach internetowych, m.in. na portalu Debaty.org.pl, czy na stronie Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Ponadto zaproszenia rozsyłane były w formie mailowej, w tym poprzez zamkowy newsletter.

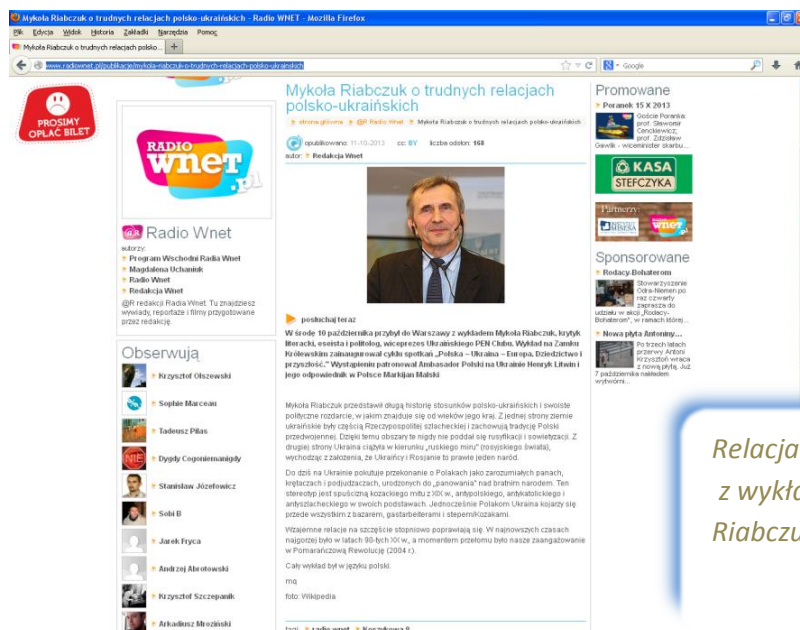
Zapowiedź wykładu Pawła Kowala na portalu Debaty.org.pl

Nagrywanie wykładu
Pawła Kowala
Fot. L. Sandzewicz

Wszystkie spotkania były rejestrowane, a relacje video z wybranych spotkań można obejrzeć na zamkowym profilu YouTube oraz na stronie portalu Wszechnica.org.pl.

Film z uroczystego wieczoru
poezji ukraińskiej 14.03.2014
zamieszczony na zamkowym
profilu YouTube

W sieci znaleźć można szereg relacji internetowych z odbytych wykładów, a także wywiady z prelegentami, m.in. na stronie Polskiego Radia, czy Radia Wnet.

Relacja Radia Wnet
z wykładu Mykoły
Riabczuka 10.10.2013

Projekt w liczbach

➤ W ramach cyklu *Polska-Ukraina-Europa. Dziedzictwo i przyszłość* w latach **2013-2014** w przeciągu **14 miesięcy** odbyło się w sumie **18 spotkań** podczas których wystąpiło **20 prelegentów** polskich i zagranicznych

➤ W spotkaniach wzięło udział łącznie ponad **2 500 uczestników**, w tym oprócz osób prywatnych przedstawiciele instytucji państwowych i organizacji pozarządowych, uczelni wyższych, fundacji, stowarzyszeń, firm, a także studenci polscy i ukraińscy

Studenci ukraińscy z Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie 27.02.2014; fot. L. Sandzewicz

➤ Największą popularnością cieszył się wieczór poezji ukraińskiej w Sali Wielkiej dedykowany Tarasowi Szewczenko w 200. rocznicę urodzin, na który przybyło blisko **250 uczestników**

➤ **1572 odsłon w internecie** miała relacja video z wykładu Mykoły Riabczuka na stronie portalu Wszechnica.org.pl (stan z dnia 5 stycznia 2014 r.):

The screenshot shows the website wszechnica.org.pl in a browser window. The page features a search bar, a navigation menu on the left, and a main content area with a video player. The video player displays a lecture by Mykoła Riabczuka. The page also includes various banners and advertisements, such as 'PREZYDENT.PL' and 'WITRYNA WIEJSKA'.

Wykaz wszystkich wykładów

10 października 2013 r.	<p>Wykład inauguracyjny <i>Polska, Ukraina, Europa – między wyobraźnią a rzeczywistością</i> Mykoła Riabczuk, prezes Ukraińskiego PEN Clubu, krytyk literacki, eseista i publicysta, współzałożyciel kijowskiego miesięcznika „Krytyka”</p>
22 października 2013 r.	<p><i>Ukraińskie sprawy "Kultury"</i> Bogumiła Berdychowska, publicystka kwartalnika „Więź”, specjalizująca się w historii Ukrainy XX w.</p>
14 listopada 2013 r.	<p><i>Ukraina na drodze do stowarzyszenia z Unią Europejską pogrążoną w kryzysie</i> dr Przemysław Żurawski vel Grajewski, politolog, pracownik naukowy Wydziału Stosunków Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego</p>
28 listopada 2013 r.	<p><i>W poszukiwaniu dokumentów służb specjalnych. Dwadzieścia lat doświadczeń polsko-ukraińskiej grupy roboczej</i> prof. Jurij Szapował, historyk, znawca dziejów Ukrainy XX w., pracownik naukowy Narodowej Akademii Nauk Ukrainy</p>
12 grudnia 2013 r.	<p><i>Po co i jak patrzeć na Ukrainę</i> prof. Jarosław Hrycak, dyrektor Instytutu Badań Naukowych Uniwersytetu Lwowskiego, kierownik Katedry Historii Ukrainy na Ukraińskim Uniwersytecie Katolickim we Lwowie</p>
30 stycznia 2014 r.	<p><i>Ile Ukrain zmieści się na Majdanie? Polityka a społeczeństwo</i> Paweł Kowal, poseł do Parlamentu Europejskiego, współprzewodniczący Delegacji Parlamentu Europejskiego do Komisji Współpracy Parlamentarnej Unia Europejska-Ukraina</p>
27 lutego 2014 r.	<p><i>Obecność prawdziwa, obecność pozorna. Polska patrzy na Ukrainę</i> dr hab. Ola Hnatiuk, historyk idei, eseistka, tłumaczka, literaturoznawca, wykładowca Akademii Kijowsko-Mohylańskiej oraz Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego</p>
14 marca 2014 r.	<p><i>Uroczysty wieczór poezji ukraińskiej dedykowany Tarasowi Szewczenko w 200. rocznicę urodzin</i> Słowo o poezji : Adam Pomorski, prezes Polskiego PEN Clubu, tłumacz, literaturoznawca, eseista, historyk idei Słowo wstępne: JE Markijan Malskyj, były Ambasador Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej Wiersze czytali aktorzy: Teresa Budzisz-Krzyżanowska i Jerzy Radziwiłowicz</p>
27 marca 2014 r.	<p><i>Ukraina chrześcijańska: stare schematy i nowe wyzwania</i> prof. Myrosław Marynowycz, prezes Ukraińskiego PEN Clubu, prorektor Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie, dziennikarz, tłumacz, religioznawca, działacz społeczny</p>

15 kwietnia 2014 r.	<i>O ukraińskiej inteligencji w historycznej perspektywie</i> dr hab. Danuta Sosnowska, polonistka i slawistka z Instytutu Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, badaczka polskiej, ukraińskiej i czeskiej kultury i literatury XIX i XX w.
13 maja 2014 r.	<i>Jak zrozumieć wschodnią Ukrainę?</i> dr Andrij Portnow, historyk, eseista, wykładowca Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, redaktor naczelny portalu Historians.in.ua
22 maja 2014 r.	<i>"Kultura wrogości" na Ukrainie i w Polsce w epoce przednowoczesnej: podobieństwa i różnice</i> prof. Natalia Jakowenko, historyk z Akademii Kijowsko-Mohylańskiej w Kijowie oraz z Instytutu Ukraińskiej Archiwistyki i Źródłoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy
17 czerwca 2014 r.	<i>Taras Szewczenko: narodziny wieszczki</i> prof. George G. Grabowicz, historyk literatury ukraińskiej na Uniwersytecie Harvarda, twórca i redaktor kijowskiego miesięcznika „Krytyka”
15 lipca 2014 r.	<i>... de diversisclimatibus. Świadectwa wielokulturowości Lwowa w nowożytnej architekturze i plastyce</i> dr hab. Anna Lewicka-Morawska, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, prodziekan Wydziału Zarządzania Kulturą Wizualną
16 września 2014 r.	<i>Niemcy wobec Wschodu: lęk przed własną rolą?</i> dr Gerhard Gnauck, historyk i politolog, korespondent dziennika „Die Welt” w Polsce i na Ukrainie
26 września 2014 r.	<i>Uroczysty koncert UKRAINA-POLSKA</i> Zespoły: NEOQUARTET oraz ENSEMBLE NOSTRI TEMPORIS Słowa wstępne: Roman Rewakowicz, dyrygent i kompozytor oraz Bohdan Sehin, kompozytor i koordynator projektów muzycznych Słowo o muzyce: Monika Pasiiecznik, krytyk muzyczny
9 października 2014 r.	<i>Współczesna literatura ukraińska: portret grupowy z niepodległością</i> Ołeksandr Bojczenko, krytyk literacki, felietonista, tłumacz z języka polskiego i rosyjskiego
9 grudnia 2014 r.	<i>Języki, wiary i polityczne losy w kształtowaniu się tożsamości narodowych w Europie Wschodniej</i> prof. Bohdan Cywiński, historyk, publicysta, pisarz, działacz społeczny

Przygotowanie i realizacja cyklu:

Marta Smolińska
Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum
Rezydencja Królów i Rzeczypospolitej

07.01.2015 r.